

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:
Kül-monostorutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évfolyamra 3 ft. 6 ö.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. 6 ö. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A nyilvántartási cikkeik sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtára, STEIN J. könyvkereskedése.

Erdélyre nézve égető kérdések.

II.

Erdély — nincs miért oly nagyon idegenkedünk ezen östörténelmi elnevezéstől! — a magyar szent korona egyik legszebb és legbecesebb gyöngye volt örökké, mióta a szent István birodalma létezik, s míg ez létezik fog, annak is marad; nem mint önmagát integráló egész, nem mint egységes departement ugyan, hanem, mint az anyakirályság központjához soraközdő Királyhágón inneni megyék egyszerűen földírtilag alakuló csoportozata örökké oly részt fog képezni a királyságban, mely a korona integritása elvének, s e fogalomban gyökerező magas érdekeknek kockázatát nélkül se államjogi, se semmi tekintetben sorsára nem bízható, érdekei, mint a közös haza érdekeivel összeforrottak, a legmagasb politikai nézet színvonaláról se kicsinyelhetők, el nem hanyagolhatók.

Erős hitünk, hogy e felfogás jogosultabb, hogysen a provincia világnézet szűk horizonján belől önmagát bámuló és felmagasztaló fontoskodás vádjá ellen kellene azt igazolnunk.

Semmi sincs tőlünk távolabb, mint érdekeinkkel a mostani nagyobb horderejű fejlemények közepette szerénytelenül s azon neveltséges igényvel tolokodni előtérbe, hogy mindenekelőtt a mi helyzetünkől függ a világ sorsa; sőt igen komolyan felfogjuk, hogy éppen megfordítva Erdély sorsa van sok tekintetben függővé téve azon nagy kérdések szerencsés megoldásától, melyeknek colossalis feladatával az országgyűlés egész komolyan foglalkozik.

Azonban nincs okunk lemondani azon boldogító reményről, hogy a feladat, melytől nemcsak a mi kisebb jelentőségű, hanem az egész birodalom jobb jövője függ, szerencsésen meg fog oldatni.

Es, ugy hisszük, nem is napirenden kívül hozzuk szőnyegre égető kérdéseinket; mert hiszen a cardinalis kérdések mellett maga az országgyűlés vette fel munkássága körébe az erdélyi viszonyok szabályozásának feladatát, s legyen megbocsátva nekünk, ha részünkről a tárgyalás sorozatát különösen oly legégetőbb kérdésekkel kezdjük, melyeket a rendszeres munkát eshetőleg hosszabb időt igénylő alapos befejezéséig részint anomaliák, részint nagy — s nem is csak minket, erdélyieket sújtó — káros következmények elfogadása nélkül elnapolni nem lehet, de — szerény véleményünk szerint — elnapolni nem is szükség.

Mult számunkban ki volt emelve azon szomorú helyzet, a melyben magánjogi viszonyainkkal nyögünk az austria általános polgári törvénykönyv s eljárás és Strafgesetzbuch hatása alatt; ki a mód, a melylyel az anyakirályság 1861-ben országgyűlési végzés (nem t. cz.) útján segített magán, az ő Felsége által helybenhagyott, s az országgyűlés részéről törvényhatóságoknak ajánlott országbírói értekezlet által; ki az anomaliák, melyeknek nyomorúságai közt vagyunk mi erdélyiekül, kik 1861-ben nem valánk szerencsések hasonló módon segíthetni magunkon; ki az, hogy az 1861-diki országbírói értekezleten kívül még más, erdélyi praecedensre is hivatkozhatunk, a tabularis instructio, melyet az 1791-diki országgyűlés szintén országgyűlési végzéssel helyezett a codex alkotásáig, s mely processualis törvényünk vala egész 1848-ig, minélfogva ez analogia alapján addig is, míg a codificatioig érkezhettünk, segítni kellene keserves helyzetünkön, melyet másfél évtizeden át aláásott bírtok s hitelviszonyaink sulya alatt roskadozó vállainkkal tovább nem hordozhatunk.

Nem akarjuk ez eszmét most tovább fejtegetni, s tán elegendő is egyelőre figyelembevételül az, a mi ott már elmondva van magánjogi s egyéb odatarozó viszonyainkról.

Ez alkalommal egy más, szintoly égető kérdésről akarunk szólni, azon reménnyel erre nézve is, hogy annak sürgetős megoldása szintén szükség és a lehetőségek közé tartozik.

Az erdélyi, illetőleg nagyváradi bodzai vasút ügyét értjük, melyről szó-

lani annyival kevésbé esik napirenden kívül, mivel e tárgyban magához az országgyűléshez kérvény is adatott be.

E kérvényt a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nyújtotta be.

Meg vagyunk győződve, hogy ha törvényes megbízottmányaink a kivételes állapotok miatt nem lennének arra kárhoztatva, hogy csak ezerben egyszerű ad hoc gyűlésének össze tanácskoznai, szóval: ha valóban megyénk is lennének, nemcsak szintén igen korlátozott hatáskörű főispánaink, a Királyhágón inneni törvényhatóságok maguk járultak volna az országgyűléshez ily kérvényekkel; mert hiszen e vonal mellett 47 Királyhágón inneni törvényhatóságból már 40 hatóság, 17 város és 1064 község nyilatkozott, sőt önkényt, minden rábeszélés nélkül pénzt, munkát, anyagot s kisajátítás alá jöhető területet ingyen ajánlott, szóval nemcsak elvileg pártolni, hanem daczára a depauperisáló rendszerek miatti közelszegényedésnek, anyagi áldozatokkal is támogatni ajánlkozott már régebben, s tette ezt még Hunyádmegye is, lemondva helyi érdekei előnyeiről oly érdekek javára, melyek előtt meghajolni mindig becsületére válik bármely törvényhatóságnak, mert ezek — Erdély érdekei.

E vonal, mely ugy a világkereskedelmi érdekeknek, mint a közösen alkotott birodalom, a magyar királyság és Erdély érdekeinek egyedül felel meg, s melynek története a bécsi centralisták politikai lelkiismerete ellen a Bach- és különösen a Schmerling-aera alatt egy egész bünlajstromot szolgáltat, e vonal — mondjuk — most egy újabb, felette gyanús bécsi kísérlet által fenyegetetik, s ha az országgyűlés pártfogása alá nem veszi, annyi és annyi akadályok után, melyek valósitása körüli hazafias törekvések elibe vettek, ki tudja nem gördít-e éppen most egy oly akadályt, mely aztán igazán legyőzhetetlen lehetne, s végkép elejtené Erdélyt egy valódi erdélyi vasúttól.

Pár hete már, hogy azon meglepő értesítést vettük, miszerint a bécsi pénzügyministerium egyik igen magas állású hivatalnokai bizonyos „vasúti törvényjavaslat”-ot dolgozott ki, melyet a sept. 20-iki páteus erejénél fogva az egész birodalomra ráotroyálni indítványoz. E terv közöltetett a bécsi bankárokkal, s hire volt, hogy az így építendő vasúthálózat tervezete rövid idő alatt illető helyen bemutattni rendeltetnék, s hogy már a folyó évi építkezésekre 30 millió utalványozva (?) is lenne. E tervezet indítványozói azt javasolják, hogy 300 millió összegig „vasúti jegyek” lennének kibocsátandók; ezek nem bírnának ugyan kényszerített forgalommal, mint a bankjegyek, azonban az állam kamatot fizetne rájuk ezüstben, a jegyek évenkénti 8 százaléka annuitásokban törlesztés alá esnék, s így a jegyek 31 év alatt a forgalomból kivételnek és — tegyük hozzá, mert semmi se valószínűbb — egy ily általános vasúti terv szentesítése esetében nagylelkűleg megépítnék — az aradszebeni vaspályát.

Meglehet, hogy a birodalom jelenlegi pénzügyi viszonyai s a kétes külügyi helyzet miatt, ezen újabb kísérlet, mely megett ismét csak a centralisatio eszméje lappang, mindössze is tervezet marad. Meglehet még az is, hogy a mai bécsi államférfiak nem fogják kicsiny bökkenőnek találni azon körülményt, miszerint a magyar királyság soha senkinek fel nem adta a vasutak engedélyezése és irányjelölése feletti rendelkezési jogát. De mind-e csak „meglehet,” s végre is a tanuság az, hogy a bécsi pénzügyministerium, a kreditantalt s bankházak bureauiban még mindig azon török fejüket, miképpen lehetne érdekeinket — ha nem egyéb, legalább nemzetgazdaságilag — alárendelni centralisticus érdekeknek.

Ha Erdély a legaggasztóbb helyzetbe jutott magánjogi viszonyainál fogva, melyek az osztrák általános polgári törvénykönyv és eljárás otroyálása által ősi alapjaiban megrendítették, még inkább elmondhatjuk, hogy az egymásután következett s — hála istennek! — megbukott kormányrendszerek alatt Erdély nemzetgazdasági érdekei a szó teljes értelmében lábbal tiporattak.

Igy csináltak a Schmerling-aera alatt Erdély vasúti kérdéséből is — politikai tőkét.

Hiába nyilatkozott a nagyváradi bodzai vonal mellett a szakértők egész serege a birodalomban, s maguk a katonai tekintélyek is hadműtani tekintetből.

Hiába vállalkoztak a legtekintélyesebb külföldi tőkepénzesek annak, mint nagy jövőjű vonalnak kiépítésére.

Hiába emelt szót mellette Magyarország közvéleménye, gazdasági egylete és a sajtó útján.

Hiába jelentette ki föltétlen pártolását Erdély törvényhatóságainak és népességének túlnyomó többsége, mint ezt fennebb kimutatók.

Hiába járta meg bécsi útját s hozott biztató választ egy tekintélyes küldöttség, a legfényesebb nevé magyarországi és erdélyi hazafiakból alakulva, élükön gr. Károlyi György ő exczával.

Maig sincs vaspályánk, s nem is lesz tán soha valódi erdélyi vaspályánk, ha a magyar országgyűlés nem érzi magát indítva, hogy e fontos ügyet felkarolja most.

De mi reméljük, hogy a böles honatyák fognak találni módot, hogy e reánk nézve valóban égető kérdést, a Királyhágón innen nyilvánuló közvéraakozásnak megfelelőleg méltathassák becses figyelmükre.

Annnyival inkább remélhetjük tán ezt, mert Erdély nemzetgazdasági, merőben elhanyagolt érdekeinek felkarolása és ápolása, az itt rejlő, de mesterségesen lekötve tartott gazdasági segélyforrások megnyitása nem csupán erdélyi érdek, mert hiszen ez elnevezés „Erdély” alig bir több jelentőséggel, mint például Franciaország departementjeinek címe, melyek most is e hajdani apró fejedelemségek nevében említetnek ugyan, de a közös haza ölében minden viszonyaik és érdekeikkel egygyé-forrottak.

Halmágyi Sándor.

Ő Felsége legkegyelmesebb nyilatkozata a n.-várad-bodzai vasutról.

A magyarországi és erdélyi hazafiak küldöttsége e vaspálya ügyében 1863. január 8-án d. u. 1 órakor volt szerencsés ő Felsége által kihallgattni. Fényes névek, királyukhoz hű szívek, ismert hazafiak! Ő Felsége kegyteljesen fogadta őket. A szöszölő gróf Károlyi György a pálya engedélyezését s a kamatbiztosíték megadását érdekelvén, ő Felsége magyarul e szavakkal válaszolt:

„Hogy a nagyváradi kolozsvári vasut kiépítésére sikerült önöknek a szükséges tőkepénzt megszerezni, erről örömmel értesülök.
„Tudom, mily élénk reményeket köt ezen vállalat az ország, s éppen azért óhajtom én is annak létrejöttét, nem lévén ismeretlen előttem azon befolyás, melyet ezen Magyar és Erdélyország szívet egybekötendő s ezen országokat a birodalom többi tartományaihoz közelebb csatolandó vasut e két ország gazdag jövődeli forrásainak megnyitására s kifejlesztésére gyakorolni képes.”

„Kiváló figyelmem tárgyát képezendi tehát eme vállalat létesülése; előadott kérelmüket azonnal tárgyalás alá fogom vétetni és színtén fogok örülni, ha e részbeni elhatározásom a kamatbiztosítás fontos kérdését illetőleg is, az ország óhajtatásával fog találkozni.”

Pest világkereskedelmi város.

A „Magyar Világ” közgazdasági rovatában P. J. aláírással nagy érdekű kimutatást olvasunk, melyből kitűnik, hogy a magyar királyság fővárosa nem csak hogy lesz, hanem már is világkereskedelmi város, mely igen nevezetes európai piacokkal kiállja a versenyt.

Ugyanis a pesti piac 1864 diki évi forgalma pénzértékre változtatva következő számokat ad:

Behozatal	forint érték
Gyarmatárak és déltartományi termény-félékben	5.100,000
Dohány és dohánygyártmányokban	3.200,000
Kerti-mezei termények és őrleti készítményekben	21.400,000
Állatokban	2.000,000
Állati készítményekben (melyek más osztályban benn nem foglaltatnak)	7.800,000
Zsiradék, zsírosolaj és gyantafélékben	2.700,000
Ital és ételtermékben	3.500,000
Tűzi, építkezési és műanyagokban	400,000
Gyógy- és illatszerekbe, cser-, fest- és vegyi anyagokban	5.000,000

Kivitel	forint érték
Nyers és félig gyártott érc, ugyszintén ásványtermékekben	1.800,000
Gyapju termékekben	23.800,000
Fonaltermékekben	2.000,000
Szövött anyagokban	62.000,000
Papir és papiranyagokban, szalma és nádanyag félékben	1.500,000
Bőr és bőrkészítményekben	6.800,000
Fa, tüveg, agyag és kőtermékekben	4.000,000
Ércfélékben	6.000,000
Kocsifélékben	500,000
Műszerek, gépek és rövid árúknban	8.000,000
Végi készítmények, gyu- és zsiradék félékben	900,000
Irodalmi és műterményekben	1.000,000
Összes behozatali érték	170.800,000

Kivitel	forint érték
Gyarmatárak és déltartományi termény-félékben	3.600,000
Dohány és dohánygyártmányokban	3.000,000
Kerti-mezei terményekben	1.400,000
Állatokban	300,000
Állati készítményekben	5.600,000
Zsiradék, zsírosolaj és gyantafélékben	3.600,000
Étel- és italtermékekben	7.700,000
Tűzi-, építkezési- és műanyagokban	300,000
Nyers és félig gyártott ércnemékekben	500,000
Gyógy- és illatszerek, cser-, fest- és vegyi anyagokban	2.400,000
Gyapjufélékben	27.800,000
Fonalfélékben	700,000
Papir és papirgyártmányokban	1.300,000
Szövöttfélékben	47.200,000
Bőr és bőrkészítményekben	7.100,000
Fa, tüveg, agyag- és kőtermékekben	4.600,000
Érc-anyagokban	3.300,000
Műszerek, gépek és rövidárúknban	8.400,000
Végi készítmények, gyu- és zsiradék félékben	1.400,000
Irodalmi és műterményekben	900,000
Hulladékfélékben	1.200,000
A kivitel összes értéke	145.700,000

Ezekből látható, hogy a pesti piac összes forgalma ki- és bevételben 316 1/2 millió forintot tett 1864-ben, melyet, ha tekintetbe vesszünk a fenn kimutatott biányokat a forgalom-mennyiség pontos kimutatásában, bátran 350 millió forintra tehetjük az egész forgalmat; és így Pest 7.960,976 mázsa behozattal, 5.746,609 kivitellel, vagyis 13.707,585 mázsa forgalommal Európa első rangu kereskedelmi piacai közé sorozható, mert Hamburgot kivéve, melynek ki- és bevétele 900 millió o. é. frtot tesz, Brema, Antverp, Amsterdam, Bordeaux, Marseille piaczaival nem csak egyenlősinhető, hanem nagyobb ist Ugyanis, ha összehasonlítjuk két európai tekintélyű piac forgalmával, u. m. Triest és Brema városával a pesti piacét, az 1864-dik évről következő eredményt mutathatunk fel:

Pest forg.	13.707,585 m.	316.500,000 frt érték.
Brema	20.596,374	209.000,000
Triest	4.241,879	„

melynek értéke azonban nincs kimutatva a legújabb statisztikában is, és melyhez még 7.000,000 körülbelül szerszámfa, valamint a vámolás alá nem tartozó tárgyak számítandók. — Azon körülmény, melynél fogva a bremai piac forgalma mázsa-mennyiségre nézve egy harmaddal kevesebb, de értékben még egyszer oly magasban áll, kereskedelmünknek a nagy jelentőségű szövet- és gyapju-anyag forgalmából ered.

Értesítés a gazd-egylet tagjaihoz, s a t. cz. gazdaközönséghez.

I. Az erdélyi gazdasági-egylet pénztárnoka, Knlissey János ur, közel tíz évig lelkiismeretesen folytatott pénztárnoki hivataláról lemondván, a pénztárnoki hivatal teendőit egyleti tag ifj. Hincz György ur volt szives ideiglenesen elvállalni. A midőn ezen hivatali változásról az egylet t. cz. tagjait értesítjük, felkérjük mindazon alapító és részvényes tag-társainkat, kik kamat-vagy részvény-díjjaikkal hátrálékban vannak, hogy illető tartozásaikat njből kinevezett pénztárnok ifj. Hincz György urhoz mielőbb beszozlaltatni annyival inkább siessenek, mi-

vel késedelem, vagy nemfizetés az egyet ügyeinek fenakadását vonja mulhatatlanul maga után.

Kolozsvárt, az egyleti választmányának 1866. április 4-én tartott üléséből.

Nagy Ferencz,

id. titoknok.

II. Az erdélyi gazdasági-egylet idei május hó 1-jén a kolozsvári sétátér szokott helyiségén juhkiállítás fog rendezni. Azon reményben, hogy ezen kiállításon a tenyésztők nagyban fogják a jó hirtben álló eddigi juhajt felmutatni. Külföldi iparosok s gyárosok előre is figyelmeztetve voltak tenyésztésünk ezen naponta javuló ágára.

A kiállításához, az egylet tehetségéhez képest, díjazások lesznek csatolva.

A kiosztandó díjak lesznek:

1) Hat tokló-anya, angol keresztezés, félvér, az elsőrangú nyer 2 aranyat; ugyanannyi másodrangú 1 aranyat.

2) Ugyanazon fajbeli 2 elsőrangú kos nyer 2 aranyat, másodrangú 1 aranyat.

3) A legtekélyesebb mezősi egy nyájbeli hat fejér anyajuh, bárányval vagy a nélkül, az elsőrangú 2 aranyat, a másodrangú 1 aranyat.

4) A legtekélyesebb egy nyájbeli hat fekete juh bárányval együtt nyer elsőrangú 2 aranyat, másodrangú 1 aranyat.

5) A legtekélyesebb havasi egy nyájbeli hat anyajuh, bárányval vagy a nélkül, elsőrangú 2 aranyat, másodrangú 1 aranyat.

6) A legtekélyesebb egy nyájbeli 2 fekete kos nyer 2 aranyat.

Bejelentések elfogadtak május 1-én napján reggeli 9 óráig szóval vagy írott levél útján, a titkári irodában, vagy a kiállítás helyiségén.

Kolozsvárt, az egyleti választmányának 1866. április 4-én tartott üléséből.

Nagy Ferencz,

id. titoknok.

A pesti országgyűlés.

A képviselőház apr. 14-én tartotta a husvét szünetek utáni első ülését.

Elnök több erdélyi képviselő megbízó-levelének, valamint több kérvénynek beérkezését jelent.

Hosszu József, mint az ált. igaz. biz. egyik előadója véleménye folytán Berde Mózes igazolt képviselőnek jelentetik ki. Pethe András kolozsi képviselő ellen pedig vizsgálat rendeltetik, a vizsgálóbíró Pap Lajos küldetik ki.

Gajzágó előadó olvassa a bizottmány jelentését, mely szerint Vass Samu gr. igazoltnak jelentetik ki feltételeken, Makray László pedig ideiglenesen igazoltnak.

Következett Kozma K. előadó jelentése. Sipos Ferencz bereghmegyei képviselő választása az osztály véleménye folytán vita nélkül megsemmisítettnek jelentetik ki. A költségeket a vesztes fél s a központi választmány elnöke fogja megtéríteni. Boér János igazoltnak. Fehér János azonképpen.

Ezután gr. Ráday L. előadó folytatván a vizsgálati jelentést, Román Sándor magyar-csékai képviselő vita nélkül igazoltnak.

Ellenben Décsy László választása megsemmisített, s hosszabb vita foly, hogy elítéltesse-e a költségek megtérítésére is. Végre is a költségek nézve határozatott, hogy az országos pénztárból fizetessék.

Egyéb tárgya — a hosszabb vita miatt — nem került szünyegre.

Egy kis elmélkedés a románok közti meghasonlás felett.

Tisztelt szerkesztőség! A „Gazetta Transilvane” 15- és 20. dík számában egy tordai levelező nagyon keményen támadott meg engemet, s mint alább ki fog tűnni, méltatlanul. Feleletet küldöttem a nevezett laphoz, de az, megfejtkezve az illedelm és igazság iránti kötelességről, feleletemet nem adta ki. Azóta telt az idő; nekem alkalmam volt elmélkedni ama meghasonlás okairól, mely feltűtötte fejét a román és román közt, s most becses lapjában elmondom észrevételeimet, egyfelől saját magam és a hasongondolkodásnak igazolásáért, másfelől azért, mert a tárgy általános országos érdekű. Remélem a t. szerkesztőségtől, hogy helyet ad soraimnak, annyival biztosabban, mert nincs szándékom a „Gazetta” levelezőjét a piszkolódásnak és miveletlen gyansításoknak ama terére követni, melybe ő beállítva, nemcsak engemet dobál a legilelmedetlenebb szidalmakkal, hanem Tordamegye felső-kertületének nemes román választóit, saját testvéreit, akolba zárható barmoknak, pálinkával megvesztegethetőknek, bockorosoknak, boérkának, hétszilvás nemeseknek, proletáriusoknak gunyolja.

Azon kezdem kijelentésemet, hogy nehezemre esik nem román lapban mondhatnom el észrevételeimet, mert én nemzetiségemhez forrón ragaszkodom és mindennapi imám boldogulásáért száll ég felé, s összes erőmet, melyet a teremő isten adott, fölemelésére fordítom; de eléggé tisztában vagyok magammal arra nézve, hogy a politikát a nemzetiségtől megkülönböztethessem és úgy vagyok meggyőződve, hogy ama politika, melyet a „Gazetta” levelezőjével követ, éppen nemzetem megbuktatására vezetne, ha érvényesülhetne.

Ez pedig nemcsak az én meggyőződésem.

Imé, Tordamegye felső-kertületének nemes román választói, számra nézve mintegy 400-an, magyar jelöltekre adták szavazataikat a követválasztásnál! Imé, B. Szolnokmegyében majd minden román-választó magyarra szavazott; Kolozs-, Alsófejér- és Hunyadmegyékben a románok abszolút többségben vannak, s mégis magyarok képviselik őket. Valjon mindennél én vesztegettem-e?

Ne hunyjunk be szemünket, uraim, az igazság előtt! Népünk megelégette már a nagy ígéreket, melyeket beváltás soha sem követett; megelégette némelyek garáznalkodását, kik szent eszméket véden ajkukra, ámitottak mindenfelé, önző czélok végett, s míg a szegény elaltatott nép mind mélyebbre süllyed a nyomorba, ők kiszitt zsirjából kevélyen pompáznak.

Tessék csak elindulni a nép közt, megkéményebb kitételeket és keserűbb panaszokat fog hallani, s bizonyosan nem tölem tanulta azokat a nép, hanem én hallottam tőle, mert nem zárom be füleimet szenvedéseinek hangjaira.)

Nem állítom én, hogy mind önző és roszakaratu emberekből állana ama másik tábor, mely mindenek előtt a nemzetiséget tűzte lobogójára; tudom én jól, hogy vannak közöttük tiszta lelkesületű emberek, kik valóban népük jóllétét czélozzák: de igaz az, hogy sokan tolakodnak közükbe olyanok, kik fölveszik a heros, az előküzdő és más fennhangzó nevezeteket, és egyéb törekvésök sincs, minthogy a nép zsirján mentől nagyobbra bizzanak.

Minden kormány tehát, mely az egyéniségre tekintettel nincsen, ellenkezik a polgáriassal. Többször el lön próbálva ez a kísérlet olyan körülmények folytában, midőn a szabadság a legnagyobb veszedelmeket hozónak látszik, s ennek a kísérletnek mindig ugyan az az eredménye lett, i. az elerköztelenedés és a hanyatlás. E kísérletek közül kettő különösen emlékeztetne méltó: az elsőbe az emberi lélek szinte belehalt; a második, mely háromszor év óta tart, a mi alatt már többiben kivette a társadalmat rendes kerékvágásából, még csak felire tudott sikerülni, s a mi világosan igazolja, hogy ez a kísérlet csak is a régóta fennálló tények és dolgok hatalma által van roszalva és károztatva, azaz, hogy háromszáz éveken ebben a hosszú küzdelemben, valahol ott az egyéniség elve csak győzött, az élet mindenütt örvedetes fejlődésnek indult; valahol ellenben hajótörést szenvedett, ott mindenütt elsatnyult, kihalt, elannyira, hogy az egyéniség elvének védelme benne van foglalva az ellene megkísértett erőlködéseknek történelmében. Az egyéniség elvének ezt a nagy jóvótát, ezt a teljes bizonyosságot a veszedelemnek, melyben forognak a nemzetek, midőn azt elveszni avagy csak csökkenni engedik, ezeket szeretném én kitüntetni, mint egy, a jelenkornak is még hasznos lecczét.

I.

Az, a mit az ember egyéniségnek nevez, a legmagasabb jele a polgáriassal; ez igazi győzedelme az embernek a végzettségén; mert három, a végzettségével lényegesen ellenkező dolgok teszik ennek alkotórészeit: a jellem, mint ellenállási pont, melyen megtörnek a külső események; a szabadság az észnek önkéntes működése és cselekvése fegyvere, s végül az a sajátság, mely megkülönbözteti a lelket egy más lélektől, azt, úgy szólván, elválasztja attól a némtől, melyhez tartozik, s egy megismerhető jellel jelöli meg. Midőn ezen három tulajdonság: jellem, függetlenség és

Ezekből elfordul népünk a legnagyobb megvetéssel, mert keserű tapasztalatok után kezdi már megismerni őket; de fájdalom, az ilyenek miatt már azok iránt is bizodalatlankodni kezd, kik teljes lelkekből érette munkálnak.

Az is igaz, hogy eddigelé a „Gazetta” herosa és consortes mindig csak ígértek, reményeket támasztottak; de néplünk jóllétére, nemzetiségünk előbbvitelére nem tettek semmit: ezért igenis érthető a nép eljárása, ha más elvek szerint, más politikai vezérek alatt keresi, a mit ők meg nem tudtak szerezni. E nézetkülönbség, uraim és ezért a személyeskedésnek, piszkolódásokba oly mélyen süllyedni, mint önk teszik, legalább is arra mutat, hogy nem biznak eljárásuk helyességében és féltenek valami konczot.

Azzal vádol engem a „Gazetta”, mintha a román választókhoz így szólottam volna: csatlakozzatok a magyarokhoz, bizzátok reájok ügyeket, mert ők beszélhetnek az uralkodóval és ők szerezhetnek meg számotokra mindent.

Efféle én soha, de soha nem mondtam; különben nézetem e tekintetben ide megy ki:

A magyaroknak azon pártja, mely jelenleg a dolgok élén áll, lelkiismeretesen ragaszkodott az alkotmányhoz. Előre látható volt, hogy előbb-utóbb győzniük kell, az eredmény igazolási eljárásukat.

Mi, a románoknak azon pártja, kiket a „Gazetta” bel heros számítani akar, hasonló politikai meggyőződést táplálunk; boldogságunkat mi is csak a törvényes alkotmánytól reméljük; következésképp a kik közülünk magyar követjelöltekre szavaztak, nem azért tették, mintha nemzetiségüköz hűtlenek volnának, hanem azért, mert olyan emberekkel akarták képviseltetni politikai törekvéseiket, kiknek meggyőződését osztják.

Legyen meggyőződve a „Gazetta” herosa, hogy bennünk is megvan a nemzetünk szeretete annyira, hogy hasonló elvű és képességű egyének közül mindig a románra szavaznánk.

Az a meggyőződés is biztosított eljárásunk helyessége felől, hogy az alkotmányos magyar párt nem egy uralkodó és kizárólagos jogokat bíró nemzetiséget vagy káoszt akar teremteni, hanem egy szabad és boldog országot, melynek jótéméneit éppen úgy fogja élvezni a román, mint a magyar.

Lelekem azt sugja, hogy ily elvekkel és meggyőződésekkel teszünk valódi szolgálatot nemzetünknek, melynek boldogságáért én életmet is csekélynek tartanám.

A következés meg fogja mutatni, a történelem meg fogja ítélni, kik voltak a valódi románok; azok-e, kik a visszavonás magvait hintették, csak hogy magok halászhassanak a zavarosban, vagy azok, kik szembeszálltak a roszakarat és irigység sötét ördögével és saját nyugalmaikat kockáztatták népük jóllétéért.

Avagy bűn-e, ha jobb állapotot óhajtunk népünknek, mint a minőt a „Gazetta” herosai bírtak kiktűzeni.

En azonban mindezekbe a dolgokba úgy jöttem belé, mint Pilátus a credobá: En meg sem jelentem a tordai választásra, mert meg akartam örízni azt a nyugalmat, melyet szent hivatalom folytatása igényel. Kénytelenitettek és imé, elmondtam nézeteimet, melyeket helyeseknek tartok, míg népünkre ne ve idvességesebből meg nem győződöm.

kiváló sajátság feltűnnek egy emberben, az egyén meg van alakulva. Az ember ekkor megszűnik egy általános törvényből származott s minden ő tetteiben egy általános törvény alá vetett homályos tünemény lenni; olyan valóság ő ekkor, a ki önmagában hordozza törvényét, vagy a ki, jobban mondva, azt kormányozza, személyessé téven a személytelenből, a mi azelőtt volt, és erkölcsivé az anyagi. Midőn az ember magát az egyén méltóságára fölemeli, eléri földi és társadalmi rendeltetésének véghatárát. Végre az egyéniségnél fogva szűnik meg az ember állat lenni, és az állatok egy neméhez, egy osztályához tartozni; ezután nem marad egyéb számára hátra, minthogy lélek legyen.

Az egyén kezdete és vége, oka és czélja a polgáriassal; egy olyan igazság ez, a melyet nem lehet elég hangosan hirdetni, mert félő, hogy elfelejtjük, s az egyenlőség és a tömegek boldogságának ürlgye alatt a barbarizmus kerékvágásába kerüljük a társadalmat nagy örömeire a zearnokoknak és tapásra a tömegeknek, ennek a néma nyájnak, melynek nem volt megadva még eddigelé sem a szólás joga, sem a függetlenség, sem semmi egyéb az egyén tulajdonai közül.

Az egyén kezdete és oka a polgáriassal, ennek az állításnak nincs bizonyításra szüksége, mert ott van az egész történelem a megerősítésére. Machiavelnak az a bálmlásra méltó szava, hogy „a köztársaságok és birodalmak növekedésének és alapításának van az istenek után legtöbb joguk az emberek imadásához”, még nem elég bő és nem adja meg a kellő becsületet az emberiségnek. Nemcsak a politikai rendszereket, nemcsak a köztársaságok és birodalmak közönség lételüket az egyéneknek, hanem közönség minden találmány, sőt minden erény. Jól meg kell egymást értetnünk, midőn nekünk egy magamagával mindig azonos és az egész emberi fajjal közös erkölcsi természetéről beszélünk. Ez az erkölcsi természet létezik valójában, hanem ez nem egyéb, mint üsanyag. A még nem polgáriassult em-

Azzal zárom be soraimat, hogy szólnem meg vezérül tolni fel magokat népünk fölébe azok, kiknek saját emelkedésükön kívül semmi egyéb czélok nincsen. Nincs nekünk sükségünk kalandor vezérekre, mert elvezérel minket magas szellemű két főpásztornak, kiket isten sokáig éltesen a román nemzet boldogágára, és elvezetnek azok a férfiak, kik tetteikkel mutatják meg, hogy nemzetük drágább előttük saját jóllétüknél. Krisznu Mihály, sz.-régeni esperes.

— Ugyancsak a „Gazetta Tr.” valóban féktelen kifakadásokkal teljes tordamegyei tudósítása ellen számos aláírás mellett következő czáfolat küldött be:

A „Gazetta Tran.” 15-ik számában egy tudósítás jelent meg a tordai követválasztásról, melyre nem tehetjük, hogy ne felejtünk, először azért, mert minket vádol és nincs igaza vádjában; másodszor azért, mert olyan veszedelmes irányzat vonul át az egészen, mely minden jóra való bonpolgárt bizonyára felettébb elszomorít.

A van mondva a kérdéses cikkben, hogy a magyarok törekvései a választásnál „terrorizmussal, cselszövénnyel és képtelen vesztegetésekkel” voltak egybekötve.

Ha e kemény vádakból csak egyetlen egyet be bir bizonyítani a levelező, álljon elé vele Pesten, biztos lehet, hogy követünk választását meg fogja semmisíteni az országgyűlés, levelező azonban nem fog előállani, mert saját maga is jól tudja, hogy mind ebből egy árva betű sem igaz.

Ha a magyarok terrorizálni akarták volna az ellentábor, bizony nem került volna nagy munkájukba, mikor éppen levelező állítása szerint csupán Tordán 1000 választó van, hát még a ki nem választ; és az egész megyéből 2700 szavazat esett Tiszára és báró Huszárra, míg ezekkel szemben Moga és dr. Ratiunak csak 700—800-at kaptak.

Azonban a magyarok nem arra törekedtek, hogy román testvéreiket elnyomják, jogaik élvezésében korlátozni kívánják; sőt azon működnek, és örömlüknek azt fogják tartani, ha minden fia ez országnak, nemzet különbség nélkül, egy szabad és boldog hazában, gyakorolhat szabad polgárhoz illő jogokat.

A cselszövénnyre és vesztegetésre csak annyit mondunk, hogy Tordamegye köztisztviselőiben álló követi nagyon tisztában vannak azzal, hogy a közbizalom csak akkor megtisztuló, ha önként nyilatkoztok, és saját tiszta jellemüket, sem vesztegetéssel, sem cselszövénnyel meg nem homályosították; de nem is volt szükségük rá, mert az általános többség oly hangosan nyilatkoztott mellettük már jó előre, hogy kétségünk sem lehetett a siker iránt.

Ilyen vádak vádló levelező fejére hullanak, mint igaztalan vádak. Gondolja meg, hogy egy nagy kiterjedésű megye független fiaival áll szemközt, kik „elrongyosodtak” az igaz, de csak ruhában és nem becsületben.

Mert a hős levelező a magyar nemességet rongyosoknak gunyolja. Mit feleljünk erre? Szánakozhatunk csak rajta a legnagyobb mértékben.

Valjon ha a magyar elrongyosodik, jobb dolga lesz-e a románnak? Valjon nem egyformán jár-

bernek nincsenek erőnei, hanem csak ösztönei, és ezek az ösztönök roszul hangzó nevtűk: *) önszeretet, gyávaság, rettegés, babona, kegyetlenség, alatlanság. Minő csoda által változnak át ezek a vad ösztönök erényekké? Az egyén csodaműve által. Ez eléáll és a természet már nem ismer többé magamagára; a maga tudós művészi kezeivel az egyén meggyúrja ezt a merev anyagot, szép alakot és összhangzó arányokat ad neki. Ekkor nevet változtat minden; ezen tul azt a kegyetlenséget bátoraságnak, a vesztély megvetésének, katonai becsületnek azt az önszeretetet jelemsszárdaságnak, ellenállásnak, személyes méltóságunkról való gondoskodásnak nevezik; abból a babonából, mely minden tétet és fejet meghajtat a félelem miatt, abból az ismeretlen erőktől való félelemből vállás lesz, és bizodalom a láthatatlan törvények iránt; maga az a gyávaság is átalakul és engedelmességgé, okossággá válik. Minden erények tehát egyéniek és ez nemcsak a nagy emberekre nézve igaz, a kik ezeket eredetileg úgy szólván feltalálták; hanem igaz akár kire nézve is. Mentől erősebb a személyiség, annál nagyobbak az erények és az egyedüli különbség, mely az embereket egymástól elválasztja, nem egyéb, mint az az arány, melyben az eredeti ösztönök anyaga bennük előfordul. Az erények tehát nem általános és az egész emberi nemmel közös erők, mint az ösztönök; hanem a szabadságból született különböző valóságok, szerzett javai és díjai az egyének. (Folytatjuk.)

*) Fordított egy gondolatja, vagy is inkább ösztönserőleg úgy sejt, hogy egy-két jó hangzású névvel bíró ösztön is létezik az emberben eredetileg, vagy a mi egyre megy, természetből fogja, pl. a kényőritültség és a háladátság ösztönei; és ebben a részben sok más nagy tekintélyek között hivatkozik a régiek közül Aristotelse, a ki az erkölcsi érzet hiányát az emberiség hiányának, az emberfogalom ellenkező rosznak tartotta; az utabban közül a jeles Chalabúsra, a ki ide vonatkozólag így szól: Semmiféle tapasztalás, semmiféle tanítás a világon nem volna képes az erkölcsi érzetet pótolni, a hol az elvileg hiányoznék.

TÁRCSA.

Az ember egyénisége az ujabbkori társadalomban.

Montégut Emil után francziából *).

Az ember egyénisége soha sem állott olyan gyengén, és soha sem környékezte többféle veszély, mint jelenleg. Némelyek irtóznak tőle, mint egy mindent felfaló, hajthatatlan és a demokráciával ellenkező hatalomtól; mások kározzák, felelőssé téven a féktelenségnek minden kihágásaiért. A társaság fél tőle, mint valami véletlentől és váratlantól; az ujabbkori bürocratiának számtalan népsége, a maga gépezeteinek egyhangú szabályosságához szokva, gunyolódik vele mint szélsőségekben kalandozó és az emberek kormányozásával meg nem férő hatalommal.

Pedig mi ez az annyira rettegett hatalom, a melyet háttérbe igyekeznek szorítani a menyire csak lehet. Ez maga a polgáriassal. Az egyén nem egyike a társadalmi hatalmakkal, hanem az egyedüli hatalom. Miután pedig oly sokfelől van bevádolva, miután úgy látszik, hogy az ő szabad cselekvésének elébe akarják tenni a gépiesen működők szolgálatteleit, és mindenképpen rosz hírbe akarják hozni, én megkísértem leírni — hogy úgy szóljak — az ő erkölcsi alkátát, és emlékeztetne hozni történelmének némely fő mozzanatait. Az ember nem talál a társadalomnak más okot, a polgáriassalnak más czélt, mint az egyént. Benne egy csatlakozási kritériumunk van a kormányok derékségi fokának megítélésére: inkább avagy kevésbé jók ezek a szerint, a mint közeliednek avagy távolodnak az egyéntől, és főképpen a mint kifejlődését könnyítik avagy nehezítik.

*) Figyelmeztetjük lapunk olvasóit a hírneves franczia írónak a nagyságossága és igazán korszerű cikkére.

Iskola Aapitvány, Kolozsván Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj

Hazai intézetek.

Az erd. muzeum részére 1866-dik évi martius havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek s kéziratok: Kövári László-tól, Erdély történelme VI-dik kötet. Pest. 1866. — Brassai Sámuel-től, The Athenaeum. 1865. London. 2 kötet. — P. Szathmári Károlytól, Az ábrándozók. Tört. regény. 1. 2. kötet. Pest. 1866. — N. N.-től A herceg Eszterházi vagyon kezelése. Bécs. 1865. — Papiu Iliariu-tól, Tesauri de monumente istorice, Tom. III. fasc. 11. 12. — Stein János nyomdájából 8 köt. nyomtatvány. — Kozma Lászlótól, a Kezeli családnak Báthori Gábor által 1608-ban adott czimeres nemeslevel (eredeti).

II. Régiségek és érmek: Csiki György-től egy bélyeges téglá és 1 parkányzat Tordáról. — Pataki Józseftől 1 nagy db parkány nyagonnan. — Szigethi Sándortól egy cserép szobrocska nyagonnan. — Tunyogi Jánostól 1 bronz díszitem nyagonnan. — Matusik Nép. Jánostól 1 ezüst érem.

III. Természeti tárgyak: Ifj. Knöpfler Károlytól 2 sorex araneus. — Dallos úrtól 1 anas aenta. — Krikl Sándortól 1 picius martius. — Schusztar Károlytól 1 Bufo variabilis ♀ és 1 perca halfaj. — Bartha János orvos, Vastag Ferencz művész és Hermann Otto által tett kirándulás eredménye 1 motacilla flava ♂ és 2 bufo variabilis ♂ és ♀. — A muzeumi személyzet saját gyűjtése 2 bufo cinereus ♂ és ♀ egy 15 darab-ból álló Triton sorozat, 3 db barbus halfaj, lycosa és sparassus póksorozat. — Liska József tvegestől egy opatizált kővált nagy fadarab. — Jovian Mik-lóstól 1 átlátszó darab kőso Tordáról.

Közl.: Finaly Henrik, titkár.

Különfelek.

Nyilatkozat. A „Korunk” tegnapi nyilatkozatában egy árokaljai levél jelent meg több aláírással ellent, mint a „Közöny” ideiglenes szerkesztője ellen intézve. Oly méltatlan és szívenedelmesszerű áldások, melyeket még a félreértés se menthet ki soha egy elfogulatlan ember előtt se. Ugy látszik, komolyan hiszik Dobokamegyében, vagy hiszik legalább a t. aláírók, hogy azért vonakodtam egy immár megválasztott képviselő elleni szintén csak szürkülődő, de nem valami közérdekű s nem alkalomszerű cikknek egész örömmel s föltétlen készséggel helyet adni, mert talán pártzempont s éppen dobokamegyei (!) pártzempont vezérel. Ezzel kijelentem, hogy valamint a vádirat minden egyes pontja ellenében igazolhatni hiszem magamat, úgy ezen föltevés is — melyből e kellemetlenség származik — teljesen hibás. Még csak nincs is szerencsém személyesen ismerni gróf Vass Sámuel urat. En kötelességemet teljesítem, s hiába appellálnak Dózsa barátom másszerű felfogására, mert egész váratlanul épp e perczben kapom telegrammját, a mely nekem ezen — úgy látszik — Pesten is feltűnő unalmas ügyben teljes elégtételt szolgáltat. Nem hogy azt vetetném szememre, hogy „kedves Közönyök” hozzáfértetlenség teszem, sőt majdnem a val valódom magamat, hogy igen sokat engedtem meg önöknek, uraim, s eléggé sajnálom, hogy a D. barátom telegrammja hamarabb nem jött.

Halmágyi Sándor.

○ A „Kronstädter Ztg.” azt mondja, hogy egy Deák Ferenczről tartott értekezletben a nézetek odafejlődtek a közös országgyűlés képviselő-házi követi közt, miszerint az Erdély részére fen-tartott alelnöki helyre brassóvidéki képviselő Bömches lenne megválasztandó, s az említett lap önmagát megbélyegző cynismussal megjegyzi rá: „Vannak kiintézetek, melyek olykor a kiintézetet mélyebben meg kell, hogy szegényítsék, mint a leggorombább sértések.” Soha se hittük volna, hogy dr. Trauschenfels Eugen ur szerkesztése alatt ily durva sértések organumává aljasod-hassék a brassói lap. Nem is hisszük, hogy ez a szerkesztő tudtával eshetett volna meg; mert több illemességet és tiszteletet teszünk fel benne egy oly tekintélyes testület iránt, mely nem kevesebb, mint a magyar királyság törvényes képviselőháza, s melynek alelnöki méltósága sérthetetlen. Bizonyosan dr. Tr. ur nincs otthon vagy nagyon, nagyon beteg, s nem tudja mi jelenik meg becses lapjában.

○ Közhálomban a pesti közös országgyűlésre Konrad Móricz választatott képviselőül, a független szász nemzeti párt hive, ki politikai hitvallásával a törvényesség s correct jogfolytonosság terén áll, s nemzete boldogságát a maga illetékes és egyedül érvényes helyén kívánja biztosítani, nem pedig octroyált landtagon vagy épp egy octroyált reichsrathban, melynek garantiait az idő elseperheti. Ő hű elvárhatja a tiszteletreméltó, legigim jogalapokhoz ragaszkodó Bömchesnek, s parlamentarizmus képességének szép jelét adta a kolozsvári ad-hoc „erdélyi országgyűlés” vitái alatt. A székben magában Melas Vilmos választatott képviselőül; pótkövetek: az előbbi Nagelschmidt Ágost, utóbbi Schreiber Ferencz.

○ A becsületes, lovagias küzdelem — gyomond Fk. a „P. Napló”-ban Bismarck ápril 5-diki jegyzékét tárgyalva — elkerülhetlen, s hogy e jegyzék nem igen udvarias hangon lehet tartva,

sejthetjük onnan, mert ugyancsak Falk hozzáteszi: „de lovagias párvívó nem szokta a párvíadal előtt tisztességes ellenfelet felfrissíteni. Ez nevetlenség, melyen egy pár utcai subanez ruhóghet, de melytől undorral fordul el minden jóra való ember.”

** A primás ő eminenciája e f. k. 7-diki gyorsvonattal Bécsbe érkezett, s ő Felsőge által külön kihallgatáson fogadtatott.

** Ő Felsőge a Császárné számára már készítik a pompás dísz magyar öltözeteket, melyeket a fürdői idény alatt fog viselni Balaton-Füreden.

** V. Ferdinánd király ő Felsőge prágai hírek szerint, azon esetre, ha a háború kitörne, Prágából Szalzburgba költözködnék. Az előkészületi intézkedések az elutazásra már is megtették, azonban közlebről ismét visszavonattak.

** Hg Liechynovszky közlebről mint porosz alattvaló kihallgatáson volt a porosz királynál, hogy igazolhassa magát a gr. Nemes Ábráhámmal vivott párbajért.

** P. Szabó Pepi asszonyt, mint operette énekesnőt, közlebről két havi vendégszereplésre Bécsbe hívták meg.

** Mult számunkban a Kocsis Irmára vonatkozó hírtünkben tollhibából „Inez” van „Szeli-ka” helyett.

** A „P. H.” után szóról szóra adjuk a következő hírt: Kolozsvárott május 1-jén (?) az erdélyi izraelita kultusközsegek 12 neves tagja értekezletre ült össze, hogy tervet dolgozzon ki az ottani izraelita közsegi s iskola-ügyekről, melyet később általános izraelita értekezlet fog megvitatni, s eshetőlegesen a gubernium elé terjesztetni.

** A sétatérünkön épülő kioszk, mint biztos hírből halljuk, a jövő hó közepé táján már át lesz adva a közönségnek. A tő ásatása gyorsan és nagyon szépen halad, a minek minden nagy számú közönség tanuja, kik a munkálatokat folyvást nézegetik. A munkavezető biztosan reméli, hogy a jövő hó folytán teljesen készen lesz vele, miután a legnehezebb munkán — a sziget körülásán — túl vannak. E sziget egyike lesz rövid idő alatt a legkedvesebb mulatóhelyeknek.

** A kir. kormányzék nem régiben egy harmadik könyvkereskedésre is adott engedélyt városunkban. Valjon e concurrentia által nyerni fogunk-e, vagy csupán az lesz elérve, hogy Kolozsvárt ezután két könyvkereskedés helyet három fog tölteni. A folyamodó — ha igaz — azzal indokolta az engedély kérését, hogy jelenleg Kolozsvárt a német literatura nincsen eléggé képviselve!

** (Necrolog.) Nyerges József és neje; Suba József, neje és gyermekei; Tokaji János, neje és gyermekei; Hancz Pál, neje és gyermekei; Tóásó Krisztina mostoha leánya, és sógornéja Orbán Dániel özvegye s gyermekei megsomorodott szívvel tudják forrón szeretett rokonuk maros-udasi bir-tokos Nyerges Ferencznek 21 napig tartó sorvasztó lázbani szenvedés után f. hó 7-én estéli 6 órakor, élete 56-ik évében bekövetkezett csendes halálát. Béke poraira!

** Még a mult hó vége felé történt az alább következő eset, mely azonban mint tanúság, ma is birni fog némi érdekl. Az újabb időkben a tolvajoknak egy egészen új fajta állott elő, kik leginkább a szoba-píczusok fájából teremnek, s áldozatul a rőfös kereskedőket szemelik ki. Ugyanis elmennek a boltokba egy vagy másik urnőnek a nevében, kérnek kelméket, cipőket s kesztyűket, hogy hazavigyék megmutatni — s aztán szépen odább állanak vele, s a kereskedő megtanulja a maga kárán, hogyan kell máskor ovatosnak lenni? Ázonban a szoba-píczusok is tovább fejlesztették ügyességüket már a mint látni fogjuk, s kifognak már az előre gondoskodókra is. Közlebről történt ugyanis, hogy egy helybeli divatterekedőből X asszonyság részére cipőket kértek megpróbálás végett. A szobaleány azonban gyanus lévén, a kereskedő utána küldé legényét, hogy nézze meg, valjon igazán a mondott urhölgynek viszi-e a cipőket? A szobaleány észrevérvén, hogy a segéd követi, csakugyan a mondott urhölgyhez megy — nyilván más ürügy alatt. A segéd is követi egészen az előszobáig, azon gondolatall, hogy majd bevárja ott mig visszatér a leány, s azonnal megtudja: igaz úton jár-e? Hogy az időt hiába ne vesztessége, jónak látta az előteremben álló nagy tükör előtt szemlét tartani nyakkendő csokra felett, melyet példás rendben szokott tartani mindig arany lánczával együtt. A mig azonban a szemle tartott, az alatt az ügyes tolvaj szépen elcsont a háta mögött, s így a nyakkendőcsokor egy pár cipő ár, azaz: 3 forintba került, mert az urnő semmit sem tudott a cipőről, a tolvajt pedig nem lehetett elérni.

** A m. kir. helytartótanács átküldte az akademiának az 1865-diki magyar országgyűlési választók statisztikai kimutatását. Bár ebből már korábban is közöltetett néhány adat, újabbban érdekesebb találjuk fölemlíteni a következőket: Egész Magyarországon 705,056 választó volt összeírva, mi akár Angol, akár Franciaországgal összehasonlítva nagyon is tág censust tüntet ki a szűkebb értelmű Magyarországon 11—12 millió lakosához képest. Ez összegből birtok után szavazó volt 484,013, kézműves 43,102, gyáros 217, kereskedő 3596, jövedelem után 43,789, régi jognál fogva (nemesség) 99,584.

** Arany János koszorus költőnk, mint a „P. N.” írja, pesti hölgytisztelői kellemes meglepetésben részesíték. Ugyanis nagy szombaton, midőn Arany hazuról elment, egy igen szép íróasztalt és egy levéltárat, melyet gyöngéd kezek készítettek, alkalmaztak dolgozó szobájába. Ezen meglepetést 25—30 pesti hölgy eszközölte, mi által Toldy költő-jének bizonyára nagy örömet szereztek: Szivünk-ből örültünk annak, hogy hölgyeink irodalmunk iránt annyi érdekléssel viseltetnek.

** A m. tud. akadémia mai ülésében olvas-tatott fe. Majláth György m. kir. ügy. főkan-czellár ő exejának f. hó 3-káról kelt levele, melyben tudatja, hogy ő Felsőge f. hó 2-káról kelt legf. elhatározással b. Eötvös Józsefnek a magyar tud. akadémia elnökévé történt megválasztását legke-gyelmesebben helybenhagyni méltóztatták. Az új elnököt erre az akadémiai tagok nevében Kubiny Ágost tiszt. tag üdvözölte, mire b. Eötvös rövid köszönet beszéddel felelt.

** Mindenki távstúrgönyözhet. Hamar Leo, pesti tanár, mint írták, oly táviradi készletet talált fel, melyvel mindenki távstúrgönyözhet. Nem kell semmi utasítás és még azon előnye is van, hogy bármily nyelven lehet vele távirni. Ez mindenesetre igen szép dolog, föltéve, hogy való.

** A gr. Karácsonyi-jutalom 200 arany, mely az idej vigjátékokra volt kifizetve, nem fog kiadatni. A bíráló-bizottmány a pályázó 7 mű közül „A tév-utak” és „A jóféle magvak kikelnek” című vig-játékokat figyelemreméltóknak találja, de abszol-tbecs, mely e pályázat műveinél megkívánatik, egyikben sincs. A 200 arany az 1869-diki évbéli vigjátéki pályadíjhoz csatoltatik.

** Párisban a legközelebb mult napokban, a lakók bejelentésére, a rendőrség egy néhány nap óta eltérő vagy elveszettnek hitt öreg ember la-kását feltérő, az elveszettet egy rongyos nyoszo-lyán halva találá. Az előtt két nappal agyszélhűdés következtében halt meg. A zúgban, hol az ember-telen fűszvénye miatt hirre kapott szivtelen agg lakott, leirhatatlan és a legpiszkosabb nyomor ura-gott. A legutolsó táp, melyet az elhunyt öreg ma-gához vett, száraz kenyér s holmi elpenészedett sajt-hulladékból állott. A fűszvény elrongyolódott ru-hájában 2 ft 50 kr volt; nagy kutatás után végre egy rozszant szekrényben mintegy 480,000 frank értékű részvényt és kötelezvényeket talált a rend-őrség. Az elhunyt örököseit eddig még nem ismerik.

Politikai hírek.

Austria. „P. Lloyd” bécsi levelezője szerint Austria azon esetben, ha Poroszország felelete ki-térő lenne, kénytelen lesz egészen kétségtelen feleletet követelni, még pedig igen komolyan, s arra rövid időt tűznd ki. Ha e határidő is eredmény-telenül mulnák el, akkor megállapítatniék, hogy Poroszország, mely el van határozva a szövetség-törésre, Austriát fenyegeti. A továbbiak akkor ön-ként következzenek.

Francoziorszag. Páris, apr. 6. A duna-fejedelemségi conferentia elnapolása csupán az utóbbi ülésben a conferentialis hatalmak között fel-mertült nagy véleménykülönbség miatt következett be. Oroszország magatartását, habár különleg a portáéval egybehangzik, minden oldalról bizalmat-lansággal tekintik. Megbízható tudósítások szerint Napoleon hg. Florenczben csak azt nyilatkoztatja ki, hogy Franciaország a porosz szövetséget sem nem tanácsolhatja, sem nem ellenezheti, miután szigorú semlegességre van elhatározva; semmiesetre sem vállalhatna el bármely felelősséget az esetre, ha Olaszország Austriát megtámadná. E nyilatko-zat Florenczben csak intésül tekinthetik.

A „Kölnische Zeitung”-nak írják: „Tegnap reggel a császár elnöklete alatt rendkívüli ministe-ranács tartott, melynek napirendjéit egészen a né-met ügyek töltötték ki. A mint hallom, ennek kö-vetkezőse lenne Francoziorszag semlegességi politi-kájának meg erősebb kifejezése. Eddig a Tuileriák ebbeli biztosításai Európában nem igen találtak nagy bizalomra; ezért tehát új eszközökről fognak gondoskodni, hogy a többi hatalmakat és a közvé-lelményt azon meggyőződésre bírják, hogy Francezia-orzsag komolyan akarja a békét és a háborúnak csupán a német nagyhatalmak közti megszorítását teszi programmjává.” Ismét komolyan beszéltek azon lehetőségéről, hogy Poroszország a határok és Berlin fedezése végett, az osztrákok előnyomulása esetére Szászországot, mint védelemre inkább alkal-mas területet, rögtön meg fogja szállani, hogy a betörést Csehországból megnehezítse. A mint itt tudni akarják, Bismarck gróf erősen el lenne hatá-rozva, a hercegségek annexioja mellett a német szövetségi alkotmány reformját sürgetni, még akkor is, ha, mint az „Opinion Nationale” is tegnap je-lezte, az utóbbi a német fejedelmek akarata elle-nére kellene kivinni. Valjon a eoburgi herceg, ki két nap előtt incognito Párisban volt, valami közle-brbit tudott-e meg erről, nem tudni. Csak annyit hallani, hogy értekezése volt a császárral.

Páris, apr. 9. A császár a lyoni hadsereg parancsnokát, Montaubaut, kihallgatáson fogadta. A francia kormány a francia pénzügyi érdekek biztosítása tekintetéből a mexikói vámjövdelem egy részének átengedését kívánja. A háborus aggodal-mak itt növekedésben vannak.

Olaszország. A „Köln. Ztg.“-nak írják: Lamarmora és Chiavone is elutaztak Turinba, hol a király elnöke alatt fontos ministertanács fog tartani, a mi már abból is következtethető, hogy a tanácskozást nem tartották elhalasztatónak a király visszaérkezéseig, mely néhány nap múlva bekezdendő. Tárnya a tanácskozásnak az: vajon a német összehittetés esetében Poroszország részére álljon-e Olaszország, avagy Franciaország tanácsát követve, maradjon figyelő állásban.

Németország. Berlin, apr. 5. A „P. L.“ levelezője írja: „Mosolyogva s vállvonogatva szólnak a békebarátok optimizmusáról, a kik a külügy-ministeriumból merítik értesüléseiket. A felfüggesztő rendeletről, mint a harci helyzetben közbüjött episódiumról beszélnek, melyet Bismark azért idézett elő, hogy pihenő szünetet nyújtson magas állású személyeknek. A béke elemek befolyása meg van törve az udvarnál; Koburg hg diplomatai összeköttetése, ki az uralkodó család néhány tagjával s a régi szabadelvű udvaroncok maradványával Bismark megbuktatására egyesült, nyomorúságosan megbukott. Bismark erősebben áll a király kegyében, mint bármikor. A börze foglalkozik ugyan Bismark elbocsátásával, s lábbaját csak palástolási oknak hirsztelik; azonban bizonyos, hogy a miniszter szokatlan bajában betegeskedik s a király nemcsak hogy több ízben meglátogatta, hanem hivatalos szállásán tartotta a ministertanácsot.“ A felhatalosok keményen megtámadják az osztrák békejegyzéket, kivált a „Berliner Revue“, mely Bismarknak bevallott közlönye, ezt mondja:

„Ritkaság a háború történelmében — mert hiszen tényleg már háborús lábón állunk Austriával — az oly nyilatkozás, mint Austria mart. 31-i sürgönye; a melyben boszus szenvedélyességgel, fogcsikorgató érzékenységgel adatnak elő egy nagyhatalom békés szándékai, a nélkül, hogy a viszálykodás okai legkevésbé érintetnének. A bécsi jegyzéket diplomatai manővernek kénytelenítettünk tekinteni, mely által a háború kifejlődésében intermezzo s a védelmi előkészületek idejének meghosszabbítása idéztethetett ugyan elő, de a melyben nincs mihez fogódzni tartós kiegyenlítés tekintetében.“

Berlin, apr. 9. A „Nordd. Allg. Ztg.“ példázgatja, hogy Poroszország a Waldersee-féle ügy miatt represszáliakhoz fog nyulni. — A kamarai törvényszék megerősítette az egy évi fogságra szóló ítéletet a socialista-democrata Schweitzer ellen.

Alzey, (Hessen nagyhercegségben) apr. 8. Ma itt mintegy 5000 emberből álló nagy népgyűlés tartott. Weber ügyész elnökölt. Mint szónokok föléptek Dr. Grün Frankfurtból, Finger és Pretorius Alzeyből. A gyűlésezet egyhangulag a következő nyilatkozatot fogadta el:

1. Mi Bismark annexio politikáját, mint jogellenest és Németország érdekeivel ellenkezőt kárhoztatjuk, mely politika egyedül oka a haza szerencsétlen helyzetének.

2. Kárhoztatjuk ezen kaland-politika elmaradhatlan következményét, a külföldnek a német ügyekbe való bevonását, mint hazaárulást.

3. Az összes német nemzet kötelessége a Habsburg és Hohenzollern-házak között kitűrti készülő háború alá a legbülsőbb nemmel lépni, és az Elbe-hercegségek szabad önelhatározási jogának azonnali elismerését parancsolólag követelni.

4. A porosz nép kötelessége az alkotmányt, a törvényeket és becsületet sértő junker-kormány felmeinek véget vetni; ezen kormány bármely céljával való rokonszenv, s az állítólagos szocietási reform bármint elfogadása árulás a szabadság és a német haza ellen.

Köln, apr. 9. A „Köln. Ztg.“ florenzi levelezője szerint Poroszország az olasz kormány iránában várakozását fejezte volna ki, hogy Olaszország fog kezdeni és ezzel elhárítja a békétörés felelősségét Poroszországról. Az olasz kormány azonban kinyilatkoztatta, hogy passiv fog maradni, ha Poroszországtól határozott biztosítékokat nem nyer.

A „P. L.“-nak írják: Alkalmunk volt ma oly férfival találkozni, ki államférfiak köréből mozog és ez óráig egy Austria és Poroszország közötti háború legmakacsabb nem-bírói közé tartozott. Ma ugyanezen egyéniség komoly hangon és aggodalmasan mondotta nekünk: A háború elkerülhetlen, ha Austria nem szünteti meg rögtön minden készüldést. Szükségtelen ama kérdésbe bocsátkozni, hogy ki volt a kezdő. A király és Bismark erősebben el vannak határozva, mint valaha, a hercegségeket Poroszországba bekebelezni. Az is mind egy, vajon Austria készüldései oly mérvűek-e, mint a melyeknek állítanak; létezésük elégséges. Austria felelete az utóbbi Bismark-féle jegyzékre, bármilyen legyen is, nem fogja megváltoztatni azon határozatot, hogy Bécsbe sommatiót küldjenek. Ezután rövid időre csapataink meg fogják szállani

Szászországot, mindenesetre Lipse birtokába helyezik magukat és Drezda kapui előtt állanak meg, melyet bizonyára már az osztrákok fognak megszállni tartani. Vajon más porosz hadtest fogja-e Austria területét más felől is fenyegetni, emberünk nem jelezte. Föltehető véli, hogy az osztrák császár és porosz király Szászországban működendő hadseregeik előre fognak állani. Ez történelmi tekintettel ama diplomatai eshetőségekre, melyek közösen követik a nyert vagy veszített csatát. Az egyezkedés a csataterén különben másképp nem történhet meg, mint a német kérdés megoldásával, t. i. Poroszország és Austria hatalmának megszorításával az észak-német és délnémet területeken belül.

A mozgósítás részletes felfüggesztése, mint most kitűnik és a lapok is constarálják, nem volt komolyan elrendelve. Itt nemcsak a tüzéség és szekerészek tartalékosai hívják be, hanem elrendelték ezt a gyalogság és utasok részére is. A lövésárlásokkal gyorsan haladnak, a várakat élemezik, a fegyver- és löpörgyárakban rendkívüli tevékenység uralkodik és a főváros környékbeli falvak majdnem harcra készen állnak. Mindenütt fektetésnek ott indulásra készen tüzek és szekerészek. Mint egy szakférfi közli velünk, a porosz hadsereg 14 nap alatt teljesen csatára kész lesz, a nélkül, hogy mozgósítási rendeletet kellene kibocsátani.

Dánia. Koppenhága, apr. 6. A rigrad landstingjében Ploug felszólította a tengerészeti minisztert, hogy az osztrák-porosz háború lehetőségé miatt a dán páncéloshajókat szereltesse fel s Koppenhága körül pontosítsa össze. Lehmann pártolja az indítványt, Andrae s mások időseztől lennek találják azt. A rigrad folkethingje elé a hadügyminiszter a hadügyi budgetre vonatkozó módosításokat terjesztett, s többi közt hitelt kér oly rendkívüli kiadásokra, melyek előre nem láthatók, de szükségesek lehetnek.

Moldva-Olahország. Bukarest, apr. 6. A legújabbban egybehívott nemzetiség felfegyverzése megkezdődött. A hadügyminiszter továbbá is fegyverbe hívja a román ifjúságot. Tegnapelőtt a legénység a kaszányákban consignálva tartott. Cretulescu exminiszter Austriába menekült.

É.-Amerika. New York, mart. 24. Az elnök a Mexicoi illetőleg öbajott információt a kép-

viselőhöz elterjesztette; ez okmányok tartalmaznak Romeronak egy Sewardhoz intézett iratát mart. 9-ről, mely közli, hogy megbízható párisi forrás nyomán, Napoleon Miksa császárt feladni és mexicói köztársaságot Bazaine, mint ideiglenes elnökkel, ismét helyreállítani szándékozik.

Ujabb. Berlin, apr. 10. A „Börsenhalle“ berlini levelezője jelenti, hogy már több szövetségi kormány hajlandó csatlakozni a porosz reform-tervezethez. A Zeidler-féle „Correspondenz“ értesül, hogy Franciaország folytatja a tartalékcsapatok behívását.

Bréma, apr. 10. A „Weser Ztg.“ egy berlini távirata szerint Austria kívánatának Poroszország demobilizálását illetőleg porosz részről csak az esetben felelnének meg, ha Austria előbb csapat összpontosításait megszünteti.

Frankfurt, april 10. Poroszország reformjavaslatai, melyek annak idején a német parlament elé lennének terjesztendők, de a melyekre vonatkozólag egyelőre a német kormányoknak egyezkedniök kellene. — Észak-Németország hadi erejének porosz vezérlete mellett, délnémetországnak pedig bajor vezérlet alatt való szervezését s az elbe hercegségek kérdésének szabályozását foglalják magukban.

Gabonaár Kolozsvárt április 12-én 1866. (Alsó a. mérő, középső a.)

Tisztabúza 3 frt 26 kr. Egybúza 2 frt 76 kr. Rozs 2 frt 52 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 28 kr. Törökbuza 2 frt 64 kr. Pityóka — 94 kr. Marhabús fontja belváros 12, külvárosban 10 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Április 13-án: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 60.10. — 5%. Metalliques 100 frt 56.50. — Bankrészvény 688. — Hitelintézeti részvény 200 forint 128.35. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/2 kr. 107.25. 20. Ezüst 106.75. — Cs. kir. arany 5.08. — 1860. kölcsön 71.90.

Április 8-kán: Földtehermentési kötvény magyarországi 63.50. — Erdélyi 58.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Beküldetett.

Nem mulaszthatjuk el felhívni a lapok t. olvasó közönségét **POPP J. G.** világhírűvé vált „**Anatherin szárvízére**“, mely mind e mai napig minden e nemű fogtisztító s ápoló szerek között **versenyhárs nélkül áll** s anynyi kitértetésben részesül, a mennyit hasonló szer még soha sem birt kiérdemelni. Mindenkinnek tehát, ki fogait épségben kívánja tartani, vagy a már megromlottakat a végelpusztulástól meg akarja óvni, lelkiismeretesen ajánljuk e szert, melynek használata felmutatható bizonyítványok szerint, hosszú évekig tartó fogfájdalmaktól mentette meg az illetőket, s melyet ma már minden ápolóintézet rendszeresen használ, mint elismert kitűnő szert. Kapható minden hiteles gyógyszerárban, eredeti bepecsételt üvegekben, melyek a **POPP J. G.** védjegyével vannak ellátva.

Az első magyar általános biztosító TÁRSASÁG

a jégverés elleni biztosítás díjait a kukuricza, a kalászos termények, az olajnövények (mint repce, bivicz sat.) a len és kender és a hüvelyes veteményeknek.

tetemesen leszállítá.

Bővebb értesítést az illető ügynökségek adnak.

FRANZ-BRANNTWEIN

mit Salz nach Original-Vorschrift des Master William Lee als schnellstes und sicherstes Heilmittel gegen Verwundungen aller Art, Kopf-Ohren- und Zahnschmerz, alte Schiden, offene Wunden, Krebschiden, Brand, entzündete Augen, Lähmungen, Verletzungen, vorzüglich gegen

Geför und Forstheulen aller Art.

Preis 1 Flasche 1 fl., einer halben 50 kr., mit Post 20 kr. mehr.

K. k. ausschl. priv. ELET-ITAL (Lebenstrank.)

Vortreffliches Hausmittel gegen alle Art Krankheiten des Mogens und Unterleibes, und für jede Haushaltung vorzüglich am Lande als unentbehrlich zu empfehlen. Preis einer Flasche 80 kr., einer kleinen 55 kr., mit Post 20 kr. mehr. Fabrik und Zentral-Versandungs-Depot: Friedrich Werther v. Numvar in Pest. Haupt-Depot für Siebenbürgen bei Siegmund Heymann in Clausenburg. Monostergasse 171 Nahe am Hauptplatze; sowie in Sz. Ujvar bei Herren Gebrüder Csasz, in Décs bei Herrn Sam. Kremer.

Csipkébe oltott rózsák.

106 különböző külföldi válogatott fajokból, melyek a legjobb és egészséges vadonozokba vagyunk nemesítve, két szakaszban az első szakasz április 15-kétől kiadható, a második szakasz április végén. A rózsák iskolám Cathologgussal és saját neveikkel vagyunk ellátva. Az árak csak korunkhoz képest leend. A rózsák kezeléséről minden vásárló egy nyomtatott iveskét nyeread rászól.

Ugyan csak nálam kaphatni paraplí és veres ákácsokat. Április végével, a midőn az áttiteltések ideje beáll, 44 fajta nyári virág palántákkal szolgálhatok.

Kaphatók nálam külföldi több fajta dínye plánták is, oly készülett, hogy gyökereikbe hiányt nem szenvednek és a vele való hánásmódra utasítást is adok **DÁN LÁSZLÓ**, műkertész.

Lakásom: kultordanteza a 20-dik szám a temető során.

LEGKITÜNBŐBB SZÉPÍTŐ-SZEREK!

Pártfogolva császári, királyi és hercegi udvaroknál! Kitértelve szabadalmat, szabad-levelek és érmei által!



KORONA-SZESZE

(A kölni víz quintessentiája.)

Kitűnő minőségben nemcsak mint illat- és mosdó-víz, hanem mint dicső gyógy-ereji segédzer, mint az életszerket észlelti és erősíti.



növénygyökér-olaja

hosszabb használatra elégséges üvegesében 1 frt o. e. a legalkalmasb növénysszerekből készítve, a hajak és szakál épen-tartása, erősítése és szépítésére, ugyisint a kellemetlen fejkorpa és sömör-képződés megállítására.



növényi hajfestőszer

(Teljes tokabnak kék- és csészékkel 5 frt osztr. ért.) Mint tökéletesen csészérűnek és teljesen ártalmatlannak ismert szer, a hajak és szakál, egy szemöldök minden árnyazatú színre való tetszés szerinti tartós befestésére.

Valamennyi fentebbi cikkből, mint feltűnő tulajdonságuk által dicséretesen bebizonyult tárgyak

valódiságukért jóállással kizárólagosan kaphatók: Kolozsvárt: WOLFF JÁNOS és Engel József gyógyszerészeknél, valamint: Besztercén: Kelp Ferencz és Dietrich & Fischer. Brassóban: Steiner F. és Jekelius Ferdinánd gyógyszerészek. Dévén: Bosniák A. Décsen: Krémert Samu. Nagy-Egyedben: Horváth Ferdinánd gyógyszerészek. Szeged: Schmidt A. Károlyfejevárt: Rusz János és Mathény Emil gyógyszer. Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lukács. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D. Medgyesen: Breckner Károly. és Vándor & Brandsch. Segesvárt: Misselbacher J. B. & fia. Sz. Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer. Szász-Régenben: Wachner Traugott. Szászseben: Weissörte Ad. G. Szebenben: Zöhrer J. F. Székely-Keresztúron: Binder Márton. Szepi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla. Sz. Ujvárhelyt: Kauntz J. A. Kéty-Szeredában: Gossy A. Sz. Somlyón: Ruszka Ignác. Tasnádon: Szongott Jakab. Tordán: Velits G. és Wolf G. Zalathán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S. Ujvárhelyt, Barthos Domokosnál S. Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejevárt kapható:

VICTOR HUHÓ,

Les Travailleurs de la mer.

3 Kötet. (Eredeti kiadás) 9 frt 70 kr.

„Egy szép asszony története“

regény két kötetben. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 2 frt. Tartalom:

I-so kötet: Egy gombostű emlékirata. Esküvő előtt és után. Egy férj. A fekete báronyos könyvben egy idegen sor. Mit szügg a feg? A végzetes szavak. Az utolsó levél. A turista elbeszélései. A drága tapasztalatok. Találkozás. Az árva leány története. Kié a fájóbb se? II-dik kötet: A másik beteg. Új korszak a gombostű életében. A szép Raincy asszony jóslata. Az emlékezetes napok. Az ébredés. Görgei tábornok. A tragédia utolsó jelenete. A menekülők. A szép asszony története. Az élő halott.

Midőn regényirodalmunk e legújabb termékre hívom fel a n. é. olvasó közönség figyelmét, azon meggyőződéssel teszem, hogy benne egyikét a legérdekesebb olvasmányoknak nyújthatom, már csak azért is, mert hősei olyan korban szerepelnek, melynek emlékei a legélénkebben állanak még ma is: előttünk. A szerző tollát jól ismeri olvasó közönségünk, mely különösen a korrajz festésében olyan élenk szemekkel bír, melyek azt látni és vonzóna bírák lenni.

Koronás szőlőművelés. Irta Báthi Gábor, fintaházi földbirtokos. 11 kömetszeti ábrával. Az erdélyi gazdasági egyet. költsége. Ára 30 kr.

Szarka Sándor. **Izletes méhtenyésztés** vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 kőre metszett kép-pel 16 táblán. Ára fűzve 1 frt.

az erdélyi ev. ref. anyaszentegyház rendtartása szerint. Szerkesztették: Vadas József és Nagy Péter, kolozsvári ev. ref. lelkészek.

Először: **TEPLOMI TEENDŐK.** 8-adrét VIII. 384. lap.

Ára fűzve 2 ft — kr. kemény fűlváson kötésben 2 ft 40 — 50 — félbőr —

AGENDA:

SZERTARTÁSI BESZÉDEK ÉS IMÁK,

az erdélyi ev. ref. anyaszentegyház rendtartása szerint.

Szerkesztették: Vadas József és Nagy Péter, kolozsvári ev. ref. lelkészek.

Először: **TEPLOMI TEENDŐK.** 8-adrét VIII. 384. lap.

Ára fűzve 2 ft — kr. kemény fűlváson kötésben 2 ft 40 — 50 — félbőr —

VETNIVALÓ

LENMAG

folyó év május elejéig kisebb és nagyobb mennyiségben jutányos áron kapható

Tordán Dulló János

termény-kereskedésében.

(145) **Kiadó malom.**

Kolozsvár mellett Szász Fenesen egy 4 kövt malom április 24-étől kezdve kiadó. Értekezhetni ugyanott gr. Mikes Károly udvarában.

(146) **Eladó igen szép magnak való**

Konnectikuti tavasz búza köb 10 frt o. ért. Kapható b. szénutczában 134 szám a MAJER JÓZSEFNEL.